

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»
кафедра вокально-хорового мистецтва (академічний спів)**

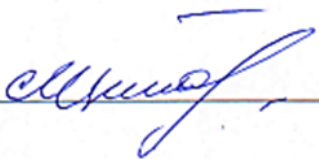
Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма	– «Музичне мистецтво»

**Дніпро
2024**

Розробник: Школа О.Е., викладач кафедри вокально-хорового мистецтва

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво, освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальному плану підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня «магістр» 2024/2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

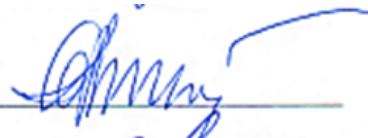
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового мистецтва КВНЗ «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 4 від «27» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Андрій ТУЛЯНЦЕВ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – I–II -й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,2	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття – Практичні заняття – 76 годин
Вид контролю – атестаційний екзамен	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 74 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни – підготовка магістрів до ансамблевої театральної та концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері, а також виховання у молодих музикантів найякісніших виконавських навичок у ансамблевому професійному володінні голосовим апаратом

2.2. Завдання:

2.2.1 Опанування магістрами-вокалістами високого рівня професійних навичок при виконанні творів різного стилю та рівня складності, а також формування майбутнього фахівця у класі ансамблевого співу.

2.2.2 Ознайомлення магістрів з різними творами для вокальних ансамблів, а також з сучасними колективами, які виконують ці твори;

2.2.3 Знати характерні властивості виконавсько-технологічного процесу ансамблевого співу;

2.2.4 Прищеплення молодим фахівцям вміння критично розбиратися у вокально-ансамблевій музиці;

2.2.5 Вміти самостійно аналізувати художні та технічні особливості вокальних творів різних епох;

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (ЗК):

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

2.3.2. Фахові (ФК):

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

Педагогічні методи та прийоми

- викладач ознайомлює магістрів з фаховими вимогами та принципами навчання у класі ансамблевого співу;
- викладач формує у магістрів загальні та фахові компетентності на кращих зразках вітчизняної і зарубіжної ансамблевої вокальної музики;
- викладач визначає ансамблеву траєкторію вокального розвитку магістрів засобами доцільно відібраного навчального репертуару відповідно до типу співацьких голосів;
- викладач формує у магістрів розуміння біофізичних механізмів співацького процесу, анатомічних особливостей та функцій голосового апарату;

- викладач допомагає магістрам опанувати академічною манерою співу та інтерпретаційними уміннями у процесі роботи над ансамблевими вокально-художніми творами;
- викладач розвиває музичні здібності магістрів засобом поступового ускладнення навчального ансамблевого вокального репертуару в кожному наступному семестрі;
- викладач виховує у магістрів навички роботи над ансамблевим вокально-технічним матеріалом, навчальним і концертним репертуаром;
- викладач допомагає магістру опанувати навичками ансамблевої вокально-сценічної діяльності;
- викладач розкриває творчий потенціал кожного магістра;
- викладач формує ансамблеву вокально-виконавську манеру майбутнього співака.

Вимоги з виконавсько-технічної підготовки

I семестр

Впродовж цих семестрів магістри повинні виробити у ансамблевому виконанні:

- чистоту інтонації;
- відчуття резонансу в голосі;
- правильну співацьку позицію;
- більш вдосконалене володіння співацьким диханням;
- основу кантиленного ансамблевого звучання;
- вокально-технічні заходи з використанням різноманітних ансамблевих вокальних штрихів;
- поняття ансамблевих: фрази, мотиву та ін.;
- округлий, чистий звук, м'яке звучання середнього діапазону ;
- зібране, точно сфокусоване звучання голосу на всьому діапазоні;
- точне виконання ансамблевого музичного матеріалу;
- спроможність охопити та передати форму ансамблевого вокального твору;
- демонстрацію акторських здібностей.

Неприпустимо:

- інтонаційна фальш;
- хрипота, сип та напруга в голосі;
- розширене звучання середньої ділянки діапазону;
- низька позиція голосоутворення;
- форсування верхньої або нижньої ділянки діапазону;
- млява дикція;
- неточна виучка музичного матеріалу;
- неправильна вимова іноземного тексту у зарубіжних творах.

II семестр

Впродовж цього семестру магістри повинні виробити у ансамблевому виконанні:

- більш досконале володіння ансамблевою вокальною технікою;
- поширення діапазону як у нижньому, так і у верхньому регістрах;
- різноманіття динаміки і тембрового нюансування (особливо володіння *piano*);
- уміння виразно і стилістично співати речитативи у дуетах, тріо;
- надбання професійних навичок в ансамблевій акторській майстерності;
- витримку більш складних голосових навантажень.

Професійним недоліком враховується поверхнево-ілюстроване ансамблеве трактування творів та форсування звучання голосу, що нерідко провокується виконанням більш експресивної музики XIX ст.

Впродовж цього року магістри повинні виробити:

- більшу обізнаність у виборі ансамблевого репертуару або підготовці до заліку та екзамену;
- потенційні можливості у ансамблевій професійній роботі з музичним матеріалом;
- володіння усіма видами ансамблевої вокально-технічної майстерності;
- володіння всіма стилями та жанрами творів, представленими у ансамблевому вокально-педагогічному репертуарі I-го курсу;
- вміння використовувати всі можливості голосового апарату, його емісії та тембрового забарвлення;
- поняття виконання ансамблевих творів та камерної музики;
- повний діапазон голосу;
- міцну опору дихання;
- наявність вібрато в голосі;
- особливості у вимові іноземного тексту у творах нім.,франц., англ. та італ.композиторів;
- техніку проспівування прикрас та мелізмів;
- витримку та виконання програм у залах з різними акустичними можливостями;
- творче мислення та ансамблеву інтерпретацію творів .

3.Зміст курсу

За період навчання магістр повинен виконати:

- 12–14 творів крупної форми (дует, тріо, квартет, квінтет тощо);
- 8–10 ансамблевих творів музики старих майстрів (твори епохи бароко, класицизму, кантатно-ораторіального жанру);
- 14–16 романсів-дуетів;
- 8–12 народних пісень-дуетів, в тому числі пісні інших країн;
- 8–10 вокалізів.

Програма навчальної дисципліни Ансамбль як творчий колектив

Тема 1. Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури. Історія співу йде в глибоку старовину. У будь-якому жанрі музичного мистецтва використовується вокальне багатоголосся - від стройових військових пісень, до духовних церковних співів. Вокальні багатоголосні партії в музичному мистецтві є одним з найпоширеніших прийомів і знаходиться поза часовими рамками, в категорії вічних цінностей. Поняття ансамбль (фр. Ensemble - разом) має в музиці кілька значенні: 1) невелика група музикантів, спільно виконуючих музичний твір; 2) твір, написаний для декількох виконавців; 3) колектив, об'єднує якими-небудь жанрами музичного чи хореографічного мистецтва; 4) специфічне якість спільного виконання, що полягає в неподільності, єдності та узгодженості устремлень і художньо-технічних прийомів всіх його учасників. Вокальний ансамбль - група співаків, які виступають спільно (дует, тріо, квартет, квінтет і т. Д.). Вокальні ансамблі бувають однорідними (дитячі, жіночі, чоловічі) і змішаними. Основні поняття теми: а cappella, спірічуелс, ВІА (вокально-інструментальний ансамбль), вокальні джазові ансамблі, дует, тріо, квартет, квінтет.

Тема 2. Дикція та орфоєпія в ансамблі. Орфоєпія при виконанні ансамблевого співу вокальних творів. Специфіка вимовляння приголосних та голосних у ансамблевому співі. Динамічні відтінки при виконанні 2-х голосних ансамблевих творів. Особливість виконання динамічних відтінків у вокальному ансамблі. Поняття – атака звуку, польотність голосу, сила звуку – спільність та розбіжності.

Тема 3. Партії, що складають ансамбль

Колектив співаків може називатися ансамблем лише за наявністю в ньому декількох груп голосів, які називаються партіями. У цьому розумінні під терміном —партія» мається на увазі група однорідних голосів, які в унісон співають свою мелодичну лінію. Існує ще одне визначення цього терміна, під яким —партія» розуміється як частина твору, тобто записаний у нотному вигляді кожний окремий голос хорової партитури. Аналіз робіт з хорознавства свідчить, що характеристика хорової партії в значенні окремої співацької групи голосів колективу передбачає декілька аспектів, а саме розгляд діапазону, тембру, теситурних особливостей. Основні поняття теми: партія, дівізі, тип та вид хору, діапазон, партитура, аколада.

Тема 4. Вокально-темброва культура ансамблю

Культура ансамбліста передбачає не тільки ступінь освіченості (в музикантському і загальнокультурному сенсі), а і розвиток психологоповедінкових особливостей кожного учасника ансамблю. Ансамбль у вокальному ансамблі - це, перш за все повна узгодженість у виконанні між усіма учасниками колективу на основі активного, творчого донесення ідейно - художнього задуму твору. Для досягнення повноцінного ансамблю - єдиної, цілеспрямованої і гармонійною ансамблевої звучності - необхідно постійно вдосконалювати вокальну культуру учасників ансамблю (домагатися від них співу з однаковою силою, стежити за тембровою злитості звучання і чіткістю

ритмічного ладу, чистою інтонацією по вертикалі і горизонталі). Основні поняття теми: тембр, діапазон, співацьке дихання, «ланцюгове» дихання», манера, теситура, обертони.

Тема 5. Стрій в ансамблі

Поняття «стрій» має кілька значень. Це частота настроювання музичного інструмента, а також чистота інтонування у співі й під час виконання на струнних і духових інструментах. Співацький голос — унікальний нетемперований інструмент, який може відтворювати звуки, менші від півтону. Музичний слух сприймає висоту звука при незначних відхиленнях від його висоти вниз і вгору до однієї восьмої тону, тобто в межах певної зони. Між зонами звук сприймається як фальшивий. Розвинутий музичний слух здатен вирізняти нормальні, високі й низькі інтонаційні відтінки. Завдяки зонності слуху стає можливим ансамблеве виконання – злиття неоднакових, але близьких за висотою звуків. Ансамблеве виконання нерозривно пов'язане з поняттям строю. Без строю в партії і між партіями не може бути ансамблю. Чистий стрій забезпечується правильним інтонуванням своєї партії кожним співаком, кожною партією і ансамблем у цілому. Основні поняття теми: стрій, камертон, зонний стрій, темперований стрій, традиційний.

Тема 6. Мелодичний стрій.

Мелодичний стрій – це послідовність музичних звуків, що йдуть один за одним у горизонтальному порядку, ще називають його горизонтально-мелодичним. Працюючи над чистотою інтонування в хорі або ансамблі, керівник повинен твердо знати правила інтонування інтервалів та застосовувати їх при вивченні партій. Але при цьому необхідно весь час пам'ятати про зв'язок кожного інтервалу б з основною мелодичною лінією. Часто труднощі інтонування пов'язані з теситурними умовами, особливо коли йдеться про високі звуки, які вимагають вміння користуватись верхнім (головним) регістром. Тонкі музично-слухові відчуття та навички точного інтонування найкраще розвивати під час акапельного співу. Вдосконаленню інтонації сприяють спеціальні вправи у вигляді мажорних та мінорних гам. Природно їх треба узгоджувати зі специфікою репертуару колективу. Робота над мелодичним строем проводиться як на роздільних заняттях партій, так і на спільних репетиціях. Основні поняття теми: мелодичний стрій, правила інтонування звукорядів, правила інтонування інтервалів.

Тема 7. Гармонічний стрій

Гармонічний, або вертикальний стрій – це правильне інтонування гармонічних інтервалів і акордів у творах акордової і гомофонно-гармонічної фактури викладу. Правильне інтонування мелодії кожного голосу сприяє правильному звучанню акорду, тобто вертикально-гармонічному строю. Під час поєднання партій точно вивірених горизонтальний стрій не завжди й не відразу дає бажане звучання акорду. Виконавці впродовж певного часу звикають до нових звукових сполучень і шукають необхідну інтонацію в нових умовах. Консонантність або дисонантність співзвуч, насиченість або прозорість викладу

акорду — все це впливає на якість загального строю. Основні поняття теми: гармонічний стрій, гомофонно-гармонічна фактура, консонантність, дисонантність.

Тема 8. Ансамбль в опері, переті, мюзиклі. Ансамблева звучність складається з трьох основних елементів: ансамблю, строю, нюансів. В разі порушення одного з елементів ансамблевої звучності втрачається враження від сприймання твору, його кваліфікацію і ступінь готовності до концертного виконання слід саме за ансамблевою злагодженістю, чистотою інтонування і яскравістю й виразністю нюансів. В ансамблі голоси партитури виконуються групою співаків, що складають партії. Отже, партія і є ансамблем співаків, які мають майже однакові за тембром і діапазоном голоси. Ансамблевий спів переважає злиття індивідуальностей, вміння чути свою партію й колектив у цілому, підпорядковувати свій голос до загальної звучності, гнучко узгоджувати свої дії з діями співаків. Аналіз численних партитур показав, що ансамбль звучності має такі форми утворення, як загальний ансамбль усіх груп колективу та неповний ансамбль різнорідних груп колективу. Залежно від фактури твору, що виконується колективом, утворюються такі типи ансамблю: унісонний, гармонічний і поліфонічний.

Основні поняття теми: унісонний, гармонічний і поліфонічний ансамбль, ланцюгове дихання, природній та штучний ансамбль, гармонічна фактура, гомофонно-гармонічна фактура.

Перелік рекомендованих творів

С. Гулак-Артемівський «Запорожець за Дунаєм», дует Оксани і Андрія; М. Лисенко баркарола „Пливе човен” (дует)

Вечір українського дуєту: обробки українських народних пісень, солоспіви М. Лисенка, О. Нижанківського, Є. Козака, А. Кос-Анатольського, Б. Весоловського;

Перлини вокального дуєту: К. Сен-Санс, Р. Шуман, Й. Брамс, Л. Деліб, М. Рeger, Ф. Кампана, Дж. Россіні, В. А. Моцарт, Ф. Мендельсон, Дж. Роберті, Ж. Оффенбах, С. Франк, О. Нижанківський;

Дж. Россіні Cat Duet;

Дж. Россіні дует Семіраміди і Арзаче «Будь мені завжди так відданий» (опера «Семіраміда»);

Дж. Россіні Рондо Арзаче з чоловічим хором «У цю страшну годину»

ПІСНІ-АНСАМБЛІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ-КЛАСИКІВ

Шамо І. Києве мій; Тільки в Києві; Проводжала мати; Осіннє золото;

Білаш О. Два кольори; Ой, висока та гора; Ясени; Сніг на зеленому листі; Соняшник. Мелодія;

Майборода П. Пісня про рушник; Моя стежина;

Філіпенко В. Синові в дорогу;

Верменич В. Чорнобривці;

Сандлер О. Пливе Дніпро;

Рожавська Ю. Летять, ніби чайки;

УКРАЇНСЬКИЙ РОМАНС ТА АНСАМБЛЬ

Бортнянський Д. «Гімн місяцю»;

Білаш О. «Минуле не вернеть».

Вериківський М. «Все тобі», «Образ кохання»;

Гулак-Артемівський С. «Стоїть явір над водою»;

Дичко Л. «Воля народу», «Спомин про літо»;
 Едличко О. «Гомін, гомін по діброві»;
 Заремба В. «Дивлюсь я на небо»;
 Кос-Анатольський А. «Ой, ти дівчино з горіха зерня»; «Я тебе кохаю»; «Ой, піду я межі гори»; «Ой, коли б я сокіл»; «Ти не забудь»;
 КолесСа М. «Я марила всю нічку»; «Два потоки»;
 Косенко В. «Реве та стогне Дніпр широкий»; «Колискова»; «Вони стояли мовчки»; «Мені сумно»; «О, не дивуйсь»; «Говори, говори»;
 Лисенко М. «Айстри»; «Нічого, нічого»; «Минають дні»; «Мені однаково»; «Ой, одна я, одна»; «Ой, не світи, місяченьку»; «У сні я плакав»; «Чого мені тяжко»; «Ой, я нещасний»; «Смутної провесни»; «Чого ж вода каламутна»; «Вогні горять»; «Безмежне поле»; «Садок вишневий»;
 Людкевич С. «Таємниця»; «Спи, дитинко моя»;
 Маркевич М. «Нащо мені чорні брови»;
 Майборода Г. «Полягли жита»; «Я марила всю ніч»; «Запливай же, роженька весела»; «Гаї шумлять»;
 Надененко Ф. «Без вас вам все сказав би знову»; «Осінь»; «Сонце»; «Чорнії брови, карії очі»; «Прощай»; «Чого являєшся мені у сні...»; «Квіти останні»; «Силует»;
 Рубець О. «Думи мої, думи...»;
 Ревуцький Л. «Ну, розкажи»; «Не питай»; «Брате мій»;
 Скворода Г. «Стоїть явір над водою»;
 Степовий Я. «Із-за гаю», «Сонце сходить», «Слово»; «Місяць ясененький». «Ноктюрн». «Ой, три шляхи широкії», «Зацвіла в долині». «Степ». «Вечірня пісня».
 Стеценко К. «Хотіла б я пісню стати». «Стояла я і слухала весну». «Дивлюсь я на ясні зорі»;
 Шамо І. «Україно, любов моя». «Києве мій». «Не шуми, калинонько». «Незабудка».
 Дж. Верді: Дуети Віолети і Альфреда з I д., IV д. («Травіата»)

Дж. Паїзіелло «Nel cor più non mi sento» – дует з опери «Жінка-мірошник» («La molinara»), або «Любов з перешкодами» («L'amor contrastato»).

І. Кальман: Дует Луї Філіпа та Марієти з оп-ти «Баядера»
 дуети Сільви та Едвіна з оп-ти «Сільва»; І. Кальман «Принцеса цирку» Дует Містера Ікса і Теодори; І. Кальман «Королева чардашу»Тріо Цецилії, Феррі і Мішки; І. Кальман «Королева чардашу»Дует Боні і Феррі;

В.А.Моцарт «Весілля Фігаро»: Дует Сюзанни і Фігаро «Cosi se il mattino»; Дует Сюзанни і Графині «Che soave zeffiretto»; Терцет графа, Сюзанни і Графині «Susanna, or via sortite»; Фінал опери Дует Церліни і Дон Жуана з оп. «Дон Жуан»; Дует Фьорділдіжі і Дорабелли «Prendero quell brunettino» з оп. «Так чинять всі жінки»

Дж. Пуччіні: дует Мімі та Рудольфа «» (фінал I д.) оп. «Богема»; Р. Штольц. Дует Манон та Валеріо з оп-ти «Фаворит»

Й. Штраус «Летюча миша»: дует Розалінди і Генріха, Дует Розалінди і Альфреда, Терцет з оп-ти «Летюча миша»;

Й. Штраус «Циганський барон»Дует Барінкає і Саффі

П. Абрахам «Бал у „Савойї“»Дует Дезі та Мустафи; Дж. Кендер «Кабаре» Money, money (дует); О. Рябов «Сорочинський ярмарок»Дует Хавронї Нікіфоровни і Афанасія Івановича

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.
Тема 1. Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури.	18		9		9
Тема 2. Дикція та орфоепія в ансамблі.	18		9		9
Тема 3. Партії, що складають ансамбль	18		9		9
Тема 4. Вокально-темброва культура ансамблю	18		9		9
Тема 5. Стрій в ансамблі	18		9		9
Тема 6. Мелодичний стрій.	18		9		9
Тема 7. Гармонічний стрій	18		9		9
Тема 8. Ансамбль в опері, опереті, мюзиклі.	24		13		11
Всього годин	150		76		74

5. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми практичних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

8. Завдання для самостійної роботи

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури. С. Гулак-Артемівський: дует Оксани і Андрія з оп. «Запорожець за Дунаєм»; М. Лисенко баркарола „Пливе човен” (дует)	9
2	Партії, що складають ансамбль. В.А.Моцарт «Весілля Фігаро»: Дует Сюзанни і Фігаро «Cosi se il mattino»; Дует Сюзанни і Графині «Che soave zeffiretto»; Терцет графа, Сюзанни і Графині «Susanna, or via sortite»; Фінал опери Дует Церліни і Дон Жуана з оп. «Дон Жуан»; Дует Фьорділдіжі і Дорабелли «Prendero quell brunettino» з оп. «Так чинять всі жінки»	9
3	Робота над дикцією в ансамблі. Літературна вимова при співі. Дж.Россіні “Котячий дует” (Cat Duet by Rossini \Rossini: Duetto buffo di due Gatti); Дж. Россіні дует Семіраміди і Арзаче «Будь мені завжди так відданий» (опера «Семіраміда»; Дж. Россіні Рондо Арзаче з чоловічим хором «У цю страшну годину»	9
4	Вокально-темброва культура ансамблю Шамо І. вір. Д. Луценка Києве мій; вір. М.Ткача Тільки в Києві; вір. В. Курінського Проводжала мати; вір. Д. Луценка Осінне золото; Білаш О. вір.	9

	Д. Павличка Два кольори; вір. М. Ткача Ой, висока та гора; Ясени; Сніг на зеленому листі; Соняшник. вір. Б. Олійника Мелодія; Майборода П. Пісня про рушник; Моя стежина. вір. А. Малишка;	
5	Стрій в ансамблі. І. Кальман: Дует Луї Філіпа та Марієти з оп-ти «Баядера» дуєти Сільви та Едвіна з оп-ти «Сільва»; І. Кальман «Принцеса цирку» Дует Містера Ікса і Теодори; І. Кальман «Королева чардашу»Тріо Цецилії, Феррі і Мішки; І. Кальман «Королева чардашу»Дует Боні і Феррі	9
6	Мелодичний стрій. Людкевич С. «Таємниця»; «Спи, дитинко моя»; Маркевич М. «Нащо мені чорні брови»; Майборода Г. «Полягли жита»; «Я марила всю ніч»; «Запливай же, роженька весела»; «Гаї шумлять»;	9
7	Гармонічний стрій. Лисенко М. «Айстри»; «Нічого, нічого»; «Минають дні»; «Мені однаково».; «Ой, одна я , одна»;«Ой, не світи, місяченьку»; «У сні я плакав»; «Чого мені тяжко»; «Ой, я нещасний»; «Смутної провесни»; «Чого ж вода каламутна»; «Вогні горять»; «Безмежнеє поле»; «Садок вишневий»;	9
8	Ансамбль в опері, опереті, мюзиклі. Й. Штраус «Летюча миша»: дует Розалінди і Генріха, Дует Розалінди і Альфреда, Терцет з оп-ти «Летюча миша»; Й. Штраус «Циганський барон»Дует Барінкая і Саффі	11
Всього :		74

9. Індивідуальні завдання

1. Вивчення акустичних можливостей голосу, природи власного інструмента з метою її відповідності ансамблевим концертним умовам творчих виступів.
2. Добір та виконання ансамблевих вокальних творів за різними видами вокально-технологічних складнощів.
3. Виконання вокалізів та етюдів для голосів у ансамблі на різні види техніки.
4. Формування ансамблевої системи колективних занять для розвитку голосів та розспівувань.
5. Складання ансамблевих вокальних вправ інструктивно-технічного характеру.

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування (підсумковий контроль), виступи на академконцертах.

Кафедрою вокально-хорового мистецтва встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей магістрів з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння практичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «В» («дуже добре»):

- 1) дуже добрі знання практичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «С» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових практичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних практичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

- 12.1 Друковані та електронні матеріали (клавіри, ноти).
- 12.2 Робоча програма з дисципліни.
- 12.3 Силабус дисципліни.

13. Рекомендована література

1. Азарова Л.Г. Методичні принципи формування співочого голосу видатного педагога Ф. Ламперті. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки)* № 11(246). Ч. I. 2012. С. 102–109.
2. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник / 2-ге вид. К. : LAT & K, 2012. 192 с.

3. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник (з грифом МОН України) / НМАУ ім. П. І. Чайковського. 3-тє вид. К. : Видавець Бихун В. Ю., 2017. 218 с. .
4. Берегова О. Музично-виконавські школи України: етапи становлення у ХХ столітті. *Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. Київ, 2008. Вип. 67. С. 131–150.
5. Бондарчук В. О. Д. М. Гнатюк у роботі над «Мазепою» П. І. Чайковського. Сучасні тенденції розвитку науки : мат-ли II міжнар. наук.- практич. конф. (м. Ужгород, 23–24 грудня 2018 року) : у 2 ч. Ч. 2. Херсон : Вид. «Молодий вчений», 2018. С. 141–143.
6. Бондарчук В.О. Феномен творчості Дмитра Гнатюка в музично-театральній культурі України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ...докт. мистецтвознавства. Київ, 2019. 31 с.
7. Варварцев М. Життя та сцена Миколи Іванова: історія українця в італійському Рісорджименто»: монографія. К., Ін-т історії НАН України, 2011. 188 с..
8. Ващенко Н.Н. Творча спадщина Олександра Мишуги (1853–1922 рр.) в контексті розвитку української мистецької педагогік.: дис. ... канд. пед. наук. П.: ПНПУ, 2015. 234 с.
9. Вишневська С. Цікаві та маловідомі розвідки з життя вокального генія Івана Семеновича Козловського (до 115-ї річниці з дня народження). *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 22–34.
10. Вотреїна В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. Київ: НМАУ, 2014. 272 с.
11. Ганджа І.В. Феномен Діани Петриненко як співачки і педагога. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство* Вип. І(6), 2016. С. 197–202.
12. Гончарова В. С. Донецький національний академічний театр опери та балету імені А. Б. Солов'яненка в культурно-мистецькому просторі Донеччини 1932–2012 рр. : автореф. дис... канд. мистецтвознав.: спец.: 26.00.01 Теорія та історія культури. К.: НАКККіМ, 2014. 20 с.
13. Гречишкіна Н. Ф. Особливості концертного виконання оперної арії:: навч. посібник. Донецьк: Юго-Восток, 2007. 106 с.
14. Гринь Л.О. Історичний аспект розвитку української вокальної школи ХХ сторіччя. *Педагогічні науки*. Вісник Запорізького національного університету № 1(17), 2012. С.45–49.
15. Давидов М.А. Виконавське мистецтво. Енциклопедичний довідник. Луцьк : Велика обласна друкарня, 2010. 400 с.
16. Іванов В. Про вокальну педагогіку. *Українська музична газета*. № 3. 2009.

17. Лисенко І. М. Співаки України. Енциклопедичне видання: 2-ге вид., перероблене і доповнене. К. : Знання, 2011. 629 с.
18. Ляшенко Ю. В. Підготовка сучасних академічних співаків у класі вокального ансамблю: навч. посібник. Донецьк: ДДМА імені С. С. Прокоф'єва, 2008. 157с.
19. Молчанова Т. Невідомий Джакомо Пуччіні. *Музика* (2009/1–2). С. 26–27.
20. Молчанова Т. Вокальні мініатюри Ф. Мендельсона-Бартольдї на слова Г. Гайне: до питання інтерпретації жанру // *Europejska nauka XXI powieka* (07-15 maja 2009 roku). Przemysł: Nauka i studia 2009, s. 93–95. 57.
21. Молчанова Т. Пісні у творчості Й. Гайдна: до проблеми осягнення спадщини композитора. *Матеріали за V Міжнародна научна практична конференція: «HONORS HIGH SCHOOL2009»*. Софія: «Бял ГРАД-БГ» ООД 2009. С. 82–85.
22. Небога О. Г. Київська школа сольного співу середини ХХ століття як феномен європейського вокального виконавства *Вісник КНУКіМ*. Серія «Мистецтвознавство» : зб. наук. пр. Вип. 38 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Видав. центр КНУКіМ, 2018. .С. 206-215.
23. Опенько В.В. Вокальна школа Франческо Ламперті та її значення для становлення української мистецької педагогіки. «Молодий вчений» №м8.1 (48.1) серпень, 2017.
24. Процев'ят М. Значення творчості М. Лисенка для концертної і педагогічної діяльності Одарки Бандрівської. *Наукова збірка Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка*. 2013. Вип. 27. С. 120–125.
25. Прядко О.М. Методика розвитку співацького голосу майбутніх педагогів-музикантів.: автореф. дис. ... канд. пед. наук. : спец. 13.00.02 Теорія та методика музичного навчання. К. 2009. 20 с.
26. Сун Жуйшань Духовно-пісенна генеза арії та її виконавська парадигма: дис. ... докт. філософії: спец.:025 Музичне мистецтво (02 Культура і мистецтво). Одеса, 2023.
27. Чжичао Лі. Музично-виконавська діяльність Пласідо Домінго як синергійний феномен. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософіїз спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» (02 – «Культура і мистецтво»). Одеса, 2023.

Додаткова:

1. Саварі С. В. Учитель Донецького солов'я: монографія. Донецьк: ДДМА ім. С. С. Прокоф'єва, 2012. 88 с.
2. Суржина Н.А. Антологія меццо-сопрано: (навч.-метод. посіб.); Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. Дніпро : Ліра, 2019. 358 с.
3. Стасько Г. Тенденції впровадження креативних методик у практику виховання голосу людини. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний

- університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 166–178.
4. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посібник/О. Г. Стахевич. Вінниця: Нова Книга, 2013. 176 с.
 5. Стефанюк Михайло. Універсальність творчості Бориса Романовича Гмирі. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 68–79.
 6. Терещенко А. Анатолій Солов'яненко. Життя і творчість. К., 2009, «Либідь». С. 67.
 7. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів : монографія. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2016. 307 с.
 8. Штейн Г. А. Солов'їні далі [Текст]: про нар. артистку А. Коробко. 2-ге вид. Донецьк, 2007. 192 с.
 9. Шуляр О.Д. Історія вокального мистецтва [монографія] : Ч.ІІ. Івано-Франківськ, «Плай» 2012. С.230
 10. Шуляр О. Вокально-виконавська та педагогічна діяльність славетного співака Галичини Олександра Мишуги. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 50–68.
 11. Шумиліна О. А. Сильова динаміка української духовної музики XVII–XVIII ст. (за матеріалами рукописних колекцій): монографія. Донецьк, 2012. 299 с.
 12. Царук С. Вокальна школа українського професора Олександра Мишуги. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. /Зб. наук.праць Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне, 2013, вип. 2, том 2. С. 153–156.
 13. Цебрій І. Наукова школа Олександра Мишуги (1853–1922): в контексті розвитку української вокальної педагогіки. Editor: LAP LAMBERT Academic Publishing. 2017. С. 212.
 14. Чень Ван Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2017. 244 с.
 15. Українська музична енциклопедія. Видання ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. К., 2008–2016.
 16. Яновська Л. Діана Петриненко: "Коли верхню ноту взяла на півгодини, глядачі піднялися і стояли, доки я доспівала ». *Урядовий кур'єр*. 2013. №157. С. 17.

Інтернет-ресурси

1. http://ukrnotes.in.ua/Himn_Ukrainy.php
2. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>

3. http://ukrnotes.in.ua/lysenko_2.php
4. http://ukrnotes.in.ua/noty/Lysenko/Lysenko_Natalka-Poltavka.php
5. <http://ukrnotes.in.ua/Kyreiko.php>
6. <http://ukrnotes.in.ua/Kos-Anatolskyi.php>
7. <http://ukrnotes.in.ua/kosenko.php>
8. <http://ukrnotes.in.ua/Skoryk.php>
9. <http://ukrnotes.in.ua/stecencko.php>
10. <http://ukrnotes.in.ua/stepovyy.php>
11. <http://ukrnotes.in.ua/Filts.php>
12. <http://ukrnotes.in.ua/shevcenko.php>
13. <http://composersukraine.org/index.php?id=1371>
14. <http://mk.archives.gov.ua/pubonsite/187-pub120operakaterina.html>
15. <https://web.archive.org/web/20080212085216/http://www.opera.com.ua/>
16. opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html
17. Aveclassics.net
18. <https://web.archive.org/web/20120923124530/http://www.opera.com.ua/staff>
19. <http://vecchiosito.bnonline.it/biblvir/verdi/index.html>
20. opera-grishko.com.ua
21. mazon.fr/Quatuor-vocal-Musique-classique-Baroque/s
22. <https://www.liveabout.com/operas-by-giuseppe-verdi-724297>
23. https://dme.mozarteum.at/DME/nma/nmapub_srch.php